

ALBERT GARRIDO LLORT, secretari general de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya,

CERTIFICA: Que en relació a l'expedient núm. 10/2017 els membres del Consell de la Informació de Catalunya (CIC) en reunió plenària de data 11 de desembre de 2017 van adoptar per unanimitat el següent acord, segons la documentació de l'expedient:

“Expedient núm. 10/2017

ASSUMPTE: Escrit de queixa del FC Barcelona contra la CCMA per unes informacions emeses al Telenotícies Migdia de TV3 de data 3 de juliol de 2017, que consideren no contrastades i que no s'ajusten a la realitat, en relació al “Seient Lliure” que ofereix el club.

ANTECEDENTS

El dia 6 de juliol de 2017 va tenir entrada al Col·legi de Periodistes un escrit enviat per burofax i dirigit a la Comissió Deontològica del CPC signat pel Sr. Roman Gómez Ponti en representació i com apoderat del FC Barcelona, per mitjà del qual emet una queixa per la difusió en el TN Migdia d'una informació que denunciava un suposat ús indegut dels ingressos generats per l'alliberament de seients del socis en la modalitat de “seient lliure” que ofereix el Club. En la informació es donava compte de que el Club venia a terceres persones en partits de gran expectació una part dels seients lliures alliberats per socis pel sistema anomenat VIP EXPERIENCE sense comunicar-ho al soci, percebent un preu molt superior al del sistema habitual i abonant només al soci la quantitat que li corresponia segons el sistema ordinari, enriquint-se així el Club de forma il·lícita.

El FC Barcelona entén que la informació no és veraç ni contrastada amb el propi Club, la qual cosa constitueix “un greu atemptat contra la dignitat, imatge pública i, en definitiva, honor del FC Barcelona”, suposant una **vulneració del criteri segon del Codi Deontològic del CPC**, que prescriu “evitar perjudicis per informacions sense prou fonament” i prohibeix no usar “expressions injurioses ni difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones i provocar dany o descrèdit a entitats públiques o privades” tot recomanant al periodista “posar-se en contacte prèviament amb els afectats per donar-los l'oportunitat de resposta”.

En l'escrit de queixa, es diu que “és un fet obvi i evident que cap tasca de comprovació ha pogut dur a terme el mitjà informador ni els periodistes que han donat difusió a la notícia quan no s'ha adreçat al FC Barcelona per contrastar, conèixer ni/o verificar la informació difosa”. I reitera aquest argument en altres asseveracions com quan estima que s'ha difós “una notícia falsa” a causa de la falta de contrastació dels fets amb el propi Club amb la conseqüència de generar en “els socis de l'entitat i en la consideració pública en general una evident sensació d'engany o frau que perjudica clarament la imatge, honor i consideració pública del CF Barcelona”.

En el punt quart de la queixa introdueix un nou element que comporta la **vulneració del criteri quart del Codi Deontològic del CPC**: la utilització de càmeres ocultes per gravar part de la informació difosa, mètode que el FC Barcelona estima inacceptable quan no és estrictament necessari per a l'averiguació dels fets i obtenint unes imatges que només buscaven "un major impacte visual però res aporten a la notícia".

La presentació de la queixa va ocasionar que el CIC intentés mediar entre el FC Barcelona i la CCMA per obtenir una conciliació entre les parts, però al negar-s'hi la televisió pública va continuar el procediment endavant demanant a la CCMA la presentació d'al·legacions.

AL·LEGACIONS

En les seves al·legacions, de les quals el mitjà en va sol·licitar la pròrroga de quinze dies, la CCMA argumenta que la informació sobre el seient lliure "no feia referència a un ús indegut dels ingressos per part del FC Barcelona, sinó que explicava que el Club no havia informat als socis que, en partits de màxima expectació i interès, alguns d'aquests seients s'utilitzaven per comercialitzar un producte anomenat Vip experience".

D'altra banda, contradiu l'argument principal del FC Barcelona afirmant que es va adreçar al Club "amb la finalitat que poguessin manifestar el seu posicionament sobre el fets i que el contacte es va establir amb prou antelació per a una possible declaració per part del FC Barcelona. Malgrat aquest oferiment, que va arribar a ser amb 48 hores d'antelació en una de les informacions, el Club va declinar aquesta possibilitat".

La CCMA es refereix també a l'acord 84/2017 del Consell de l'Audiovisual de Catalunya que estima que en aquest assumpte "la CCMA ha actuat de forma diligent, tot contrastant la notícia", acord que, a l'aportar en el seu redactat dades fàctiques que no s'havien proporcionat al CIC, s'ha considerat únicament als efectes de tenir en compte aquestes dades per a l'estudi de la present queixa 10/2017.

Finalment, la CCMA al·lega que l'ús de la càmera oculta és "un recurs periodístic emparat pel Tribunal d'Estrasburg quan no es vulneri el dret a la intimitat i a la pròpia imatge de les persones físiques", invocant també l'acord del CAC al respecte.

PONÈNCIA

Els aspectes a considerar en el cas que ens ocupa es redueixen a determinar si en la informació de TV3 (3 i 4 de juliol del 2017) sobre la forma de gestió del "seient lliure" en la modalitat anomenada VIP EXPERIENCE s'han vulnerat:

- el criteri segon del Codi Deontològic del CPC: "evitar perjudicis per informacions sense prou fonament"

- el criteri quart del mateix Codi: “utilitzar mètodes lícits i dignes per obtenir informació” en relació amb l’ús de càmeres ocultes.

Respecte la suposada vulneració del criteri segon ens trobem amb que el FC Barcelona fonamenta les seves al·legacions en que la informació és falsa en base a que s’ha difós sense contrastar-la prèviament amb el Club. Concretament es diu: “cap tasca de comprovació ha pogut dur a terme el mitjà informador ni els periodistes que han donat difusió a la notícia quan no s’ha adreçat al FC Barcelona per contrastar, conèixer ni/o verificar la informació difosa”.

Sobre aquesta qüestió cal fer dues consideracions: una, sobre la veracitat de la informació; l’altra, sobre l’oportunitat de la utilització de càmeres ocultes.

a). Sobre la veracitat de la informació (criteri segon)

La CCMA, en el seu escrit d’al·legacions, nega radicalment que els periodistes autors de la investigació sobre el seient lliure no s’haguessin posat en contacte amb el CF Barcelona per a que aquest pogués manifestar el seu posicionament sobre el fets. Ans al contrari, es diu amb rotunditat que l’oferiment al Club va existir prèviament a la difusió. EL CIC no disposa de dades concloents ni indiciàries sobre si realment va existir o no l’oferiment en aquest sentit al Club per part dels periodistes autors de la investigació, ens movem en el terreny d’una paraula contra una altra sense que cap de les dues parts aportin alguna prova que corrobore la seva afirmació.

No obstant això, entenem que aquest no és un element determinant de si s’ha de donar veracitat o no a la investigació difosa. La veracitat s’ha de determinar en el conjunt de les informacions que van aparèixer els dies 3 i 4 de juliol passat, entre les quals trobem l’emissió de la intervenció en roda de premsa del vicepresident del FC Barcelona, Sr. Cardoner, afirmant que el club està actuant correctament en benefici del soci i lamentant que TV3 “hagi condicionat opinions dels nostres socis sense haver contrastat amb ningú dels que realment som responsables del govern d’aquest Club”.

Ara bé, la veracitat d’una notícia –en aquest cas fruit d’una investigació que s’havia iniciat dos mesos abans, segons els seus autors- no depèn únicament de la contrastació amb el CF Barcelona, sinó també d’altres fonts i de la recerca de fets o dades objectives que puguin advenir o desmentir el cas investigats. És el conjunt de la informació obtinguda lícitament que ens donarà la pauta per considerar si els fets estan suficientment acreditats per poder ser traslladats a l’opinió pública. Encara més, una informació es considera veraç si ha estat elaborada amb un treball diligent per part del professional, amb una actitud positiva cap a la veritat, comportant-se amb un zel suficient com per arribar a la convicció de que la informació és realment veraç. I en el cas que ens ocupa aquesta actitud i actuació diligent sembla acreditada per les manifestacions de socis que han alliberat el seient lliure sense haver estat informats prèviament del sistema VIP Experience, per les entrades per accedir a l’estadi emeses en aplicació d’aquest mètode, pels

apunts comptables dels beneficis generats, en definitiva, per moltes dades fiables obtingudes pels autors de la informació que han de considerar-se suficients per advenir la seva autenticitat.

El FC Barcelona al·lega també que la difusió de la investigació genera “en els socis de l’entitat i en la consideració pública una evident sensació d’engany o frau” que perjudica el seu honor i imatge pública. En una qüestió d’interès públic, i aquesta ho és, el que preval per a la licitud d’una informació és la veracitat del que s’ha difós, que si el que descriu és una actuació legítima, correcta i beneficiosa –en aquest cas pel soci, com argumenta el Club–, no hauria de significar cap perjudici moral per al Club. Bastarà que s’expliqui amb transparència la legitimitat i correcció de la gestió que fa el Club del seient lliure i els beneficis que reporta per a l’entitat i pels socis. Però, en qualsevol cas, si la notícia generés perjudicis a la imatge pública del club, no en serien responsables els periodistes que han posat en coneixement de l’opinió pública un fet veraç i d’interès social.

b). Sobre la utilització de càmeres ocultes (criteri quart)

El FC Barcelona estima inacceptable que determinades imatges que surten en la informació s’hagin obtingut amb càmeres ocultes per no ser necessari per a la investigació dels fets i perquè només buscaven “un major impacte visual però res aporten a la notícia”. La CCMA al·lega, de contrari, que el sistema de gravació d’imatges amb càmera oculta es “un recurs periodístic emparat pel Tribunal d’Estrasburg quan no es vulneri el dret a la intimitat i a la pròpia imatge de les persones físiques”.

Pel visionat de les imatges, sembla que en l’únic moment en que s’empra almenys una càmera oculta és en una brevíssima filmació on els compradors de localitats pel sistema VIP Experience (alguns reconeixibles, afectant al dret a la pròpia imatge) estan en un recinte tancat especialment per a ells, on es degusta un càtering pre-partit inclòs en el preu de l’entrada.

L’afirmació de la CCMA de que la utilització de la càmera oculta és un recurs periodístic emparat pel Tribunal Europeu de Drets Humans quan no es vulneri el dret a la intimitat o a la pròpia imatge és incorrecta. La Sentència del TEDH de 24 de febrer de 2015, cas Haldimann i d’altres contra Suïssa es refereix a un cas ben diferent del que ens ocupa per la qual cosa no li són aplicables les seves consideracions jurídiques de forma mecànica a l’assumpte del seient lliure. A més, la doctrina que estableix aquesta sentència en cap cas comporta l’admissió general i incondicionada de qualsevol modalitat de càmera oculta fins i tot quan no afecta els drets a la intimitat i a la pròpia imatge.

Ben al contrari, els criteris jurídics que tradicionalment s’han vingut tenint en compte a l’hora d’analitzar la legitimitat de la càmera oculta en el periodisme d’investigació s’han fonamentat en la necessitat de que l’objecte de la informació sigui d’un interès general qualificat i en l’aplicació del principi de proporcionalitat al cas concret.

Interès general qualificat vol dir que no basta un mer interès general, sinó que per justificar la utilització de la càmera oculta, les informacions s'han de referir a qüestions que afectin greument als ciutadans, com poden ser casos de corrupció, la comissió de delictes o la realització de pràctiques que afectin la salut de les persones. També es poden valorar si els perjudicis que poden evitar-se al col·lectiu social amb la revelació del que es mantenia ocult justifiquen els que causen a un particular amb la captació per càmera oculta. Evidentment, el cas del seient lliure no es troba en la categoria d'interès social qualificat.

Respecte el principi de proporcionalitat, segons el Tribunal Constitucional per saber si una mesura restrictiva d'un dret fonamental és proporcional s'han de valorar i complir tres requisits: primer, si tal mesura és susceptible d'aconseguir l'objectiu proposat (judici d'idoneïtat); segon, que no existeixi una altre mesura més moderada per a la consecució de tal propòsit amb la mateixa eficàcia (judici de necessitat); i per últim, que la mesura sigui ponderada o equilibrada per derivar-se d'ella més beneficis o avantatges per a l'interès general que perjudicis per altres bens jurídics respectables de les persones o valors en conflicte (judici de proporcionalitat). En cap dels tres casos es pot circumscriure la utilització de la càmera oculta en la cas del seient lliure.

És més, el missatge que la informació volia traslladar a l'opinió pública és que el CF Barcelona no havia informat els socis que alliberen el seu seient de que, en partits de màxima expectació o interès, alguns d'aquests seients s'utilitzaven per comercialitzar un producte anomenat VIP Experience. Les imatges captades amb càmera oculta que s'han visualitzat no aporten cap element nou o essencial a l'objecte de la informació. En el relat que fa el periodista acompanyant les imatges de la notícia ja es fa referència a que en el preu de l'entrada s'inclou un servei de càtering, no cal incorporar imatges preses per un mètode excepcional com és la càmera oculta en un lloc tancat, al que només poden accedir els usuaris del servei VIP Experience, mostrant algunes persones de forma reconeixible.

Des del punt de vista ètic, doncs, és clar que amb aquestes imatges es vulnera el criteri quart del Codi Deontològic del CPC que considera "inacceptable l'ús de càmeres ocultes i de qualsevol altre procediment subreptici o enganyós per obtenir informacions, imatges i testimonis", sense que sigui d'aplicació l'excepció de tractar-se de "situacions relacionades amb fets o esdeveniments d'inequívoc interès públic i quan no hi hagi cap altra opció per donar compliment adequat al dret a la informació"

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

A C O R D

El CIC considera que en el cas que ens ocupa:

- No s'ha vulnerat el criteri segon del Codi Deontològic del CPC que fa referència a la veracitat de la informació.

- S'ha vulnerat el criteri quart del Codi Deontològic del CPC que fa referència a l'ús de càmeres ocultes per obtenir imatges i informacions.

I per que així consti s'estén la present certificació, amb el vistiplau del president, a Barcelona en data 12 de desembre de 2017. Certifico.

Vist i plau

Roger Jiménez
President

Albert Garrido
Secretari General